

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICĂȘCĂ - CULTURALĂ

ORGANUL OFICIAL AL EPARHIEI ORTODOXE ROMÂNE A ARADULUI

Cheia sectelor religioase din România.

De Dr. Grigorie Gh. Comșa
Episcopul Aradului.

(Urmare)

Bapțiști anti-dinastici și cu două fețe.

Nu toți bapțiștii sunt dinastici. Ca dovadă servească faptele următoare. Bapțiștii dela noi au fost la un congres baptist în Toronto (Canada). Dăm acum cuvântul d-lui Ungureanu, secretarul general al bapțiștilor, care a luat parte la acel congres și scrie despre el în: „Farul Mântuirii”.

„Între reporterii zrelor se afla și o d-șoară, reporteră la un cotidian din Toronto, aceasta a încercat să afle multe dela noi și era foarte nervoasă că nu eram dispuși să-i răspundem la întrebările puse.

Între altele se interesa și de chestia ex-prințului Carol, la care a primit un răspuns foarte scurt din partea fratelui Socaciu: „Țara noastră poate fi fără de Carol” (Farul Mântuirii Nr. 10 din 1 Iunie 1930 p. 8 coloana 2). Am citat atunci ca să nu poată spune bapțiștii că grăim din vânt. Iată dar cum credea d-l Socaciu, directorul seminarului baptist din București. Firește după ce M. Sa iubitul nostru Rege Carol II a venit în țară, bapțiștii i-au trimis telegramă omagială!!!

Alt caz. Se zvonește că tânărul baptist Gheorghe Boeu din Buteni (jud. Arad), rămânând repetent în clasa III la liceul „Moise Nicoară” din Arad, s'a înscris prin fraudă în cl. IV a gimnaziului Sava Brancovici din Ineu (Arad). Dar fapta lui a ieșit la iveală, iar inspectoratul școlar din Timișoara i-a anulat certificatul de cl. IV, căci era cât pe aici să i se libereze certificatul. Totuși acest elev a avut îndrăzneala ca în ziua de 14 August 1930 să se adreseze M. Sale Regelui Carol II și M. Sale Regina Maria, spunând că ar fi fost prigonit fiindcă era baptist!!!

Acestea sunt fapte, cari grăiesc mai limpede decât orice alte dovezi, că bapțiștii sunt la noi în țară de o făjărnicie ne mai auzită!!!! Unde va duce această făjărnicie??

(În paranteză amintim aici că un elev baptist în anul 1929 venise la mine să-l ajut, căci părinții nu i-ar da ajutor, fiindcă fiul lor înclină spre ortodoxie, ba e chiar ortodox. S'a dovedit însă că elevul era baptist și nu asculta de părinți).

Încă un semn baptist.

La toate acestea să mai punem și aceea că în Basarabia jidovii botezați Gottlieb Schreiber și Leon Averbuch propagă bapțiștii. Frații Români!! Vă întreb, oare acești domni voesc binele poporului românesc??

D-l Averbuch are în Chișinău și o foaie: Luminătorul, care apare în limba rusă. Acest domn, după știrile mele, aproape în fiecare an merge în America, de unde — așa zice el — se întoarce cu buzunarele goale! Bapțiștii streini vin adeseori la el cu cecuri și sumulițe frumușele!!!

Bapțiști desbinători.

Este știut că dintre bapțiști se recrutează penticostaliștii sau tremurătorii, despre cari tratăm în alt loc al lucrării. Penticostalii atât de mult neliniștesc pe bapțiști, că chiar doi bapțiști au scris o broșură: „Rătăcirile Penticostalilor sau penticostalismul în lumina Scripturii și a Științei” de Titi Oprescu și Vasile Gașpar. Acesta din urmă a fost și el penticostalist. A revenit la bapțiști, dar acum iar este penticostalist. Broșura are 56

pagini și chiar pe pagina 56 are următorul rezumat:

Cităm: „1. Există o sectă a Penticosților, periculoasă bisericilor în general și în *special bisericii baptiste, de unde își recrutează adepții săi.*

2) Că aceasă sectă se bazează pe o serie de fapte, cari par minunate, dar cari în realitate fac parte din acele boli, numite în general: *nervoase.*

3) Că au practici, cari sunt împotriva sănătății, deci sunt pericol pentru societate.

4) Fiind împotriva culturii în general, atențiază prin aceasta la bunul mers al omenirii.”

Am citat anume ca să pot invita pe d-l Ioan Ungureanu, secretarul general al baptiștilor, să-și țină cuvântul dat în „*Farul Mântuirii*” din 1—15 Iulie 1930 la pag. 5. Domnia Sa spune că va părăsi cultul baptist, dacă îi voi dovedi că bap-tismul e periculos pentru unirea sufletească a Românilor. *Un lucru e sigur, că adică dacă nu era bap-tismul nu era nici penticostalismul.* Dar bap-tismul a făcut pe unii aderenți să înțeleagă greșit Scriptura și anume o pildă ne dă fostul predicator baptist Bododea, care acum este Șeful Penticostaliștilor. Altă pildă ne dă Vasile Gașpar, care de două ori a fost baptist iar acum penticostalist. Ori penticostaliști, cum spun baptiștii, sunt periculoși societății, omenirii și culturii. Deci baptiștii poartă vina, căci Bododea, Gașpar și alții rămâneau ortodoxi dacă nu era bap-tismul?!

Așteptăm deci ca d-l Ungureanu să *plece dela baptiști.*

Dumnezeu știe că atitudinea baptiștilor cât e de dubioasă. Dar atât eu, cât și consilierul eparhial Dr. Gh. Ciuhandu dela Arad, în cuvântările dela Senat din 1928 am dovedit cu probele cele mai temeinice atitudinea primejdioasă a bap-tismului. Nu ne mai mirăm deci că ei au dat un răspuns sumar, un memoriu de 5 pagini și l-au împărțit între senatori înainte de votarea legii Cultelor. În memoriu cutează să spună că ei nu defăimează clerul, că nu s'au bătut în adunări, că sunt buni cetățeni, fără să aducă vr'o dovadă față de argumentele noastre zdrobitoare pentru ei.

Un lucru ei recunosc în memoriu: că pentru o cântare au melodia imnului național maghiar!!! Această sinceritate să o aibe și față de celelalte dovezi ale noastre!!!

Câte feluri de baptiști există?

Există opt feluri de baptiști:

1. Baptiștii particulari, fiindcă au avut dela început particularitatea de a afunda la botez iar alții abia mai târziu au primit cufundarea, însă

ulterior s'au mai ivit și alte deosebiri și astfel mai sunt următoarele ramuri:

2. Discipolii lui Hristos, cari au 800 comunități cu 90 mii membri. Ei au primit al doilea botez baptist și resping doctrina despre Sf. Treime.

3. Tuncherii sau baptiștii germani, cari resping jurământul și serviciul militar. Ei sunt în America, recrutându-se dintre germani. Ei resping cultura, chiar și a predicatorilor, iar la botez sed în genunchi spre deosebire de ceilalți cari stau în picioare și se apleacă în apă pe spate, simbolizând înmormântarea împreună cu Hristos.

4. Baptiștii voinței libere, cari resping predestinația lui Calvin și admit absoluta libertate a voinței. Ei admit la Cina Domnului și pe cei nebotezați.

5. Baptiștii Bisericei lui Dumnezeu în statul Pennsylvania, Ohio și Indiana, circa cincizecimii. Practică spălarea picioarelor și iau Cina Domnului numai seara.

6. Baptiștii antimisionari sau primitivi, cari admit predestinația până la fatalism și astfel spun că nu e nevoie de misiune între păgâni, căci și așa se vor creștina numai cei predestinați de Dumnezeu.

7. Baptiștii zilei a șaptea în Sâmbăta. Dela ei a trecut Elena White la adventiști în 1844.

8. Baptiștii celor șase principii, cari întemeiați pe Evrei (cap. 6, v. 1—3) propagă credințioșilor șase lucruri: întoarcere dela faptele moarte, credința în Dumnezeu, Botezul, punerea mânilor, învierea și răsplata vecinică.

Deci să nu se mai laude baptiștii, căci nu au un Domn, o credință și un botez!!!

Baptiștii sunt de opt feluri! Un țaran baptist, auzind că baptiștii sunt de atâtea soiuri, numai decât i-a părăsit!!! Auzind apoi că s'au bătut cu furci de fer în Pleșcușa și alte comune, zise un țaran: nu-mi trebuie pocăință cu furca și cu furt de pălării, cum aud că s'ar fi întâmplat la o adunare pocăită.

Cap. IV.

SECTA PENTICOSTALIȘTILOR

sau

Secta Tremurătorilor sau Biserica lui Dumnezeu apostolică.

Această sectă la început era cea mai mică la noi în România, dar acum numărul aderenților crește zi de zi, având azi peste 3000 (treimii) suflete, recrutând aderenți dintre baptiști mai ales. În timpul mai nou, ei recrutează chiar dintre Evangheliști (Creștinii după Evanghelie

din Moldova) și chiar dintre aderenții „Oastei Domnului”¹⁾.

Ei au aderenți mai ales între bapțiștii din Ardeal, în Cuvin, Păuliș, Măderat, Șoimoș, Cherechiu (județul Arad), în câteva comune din județele Bihor, Severin și Caraș, apoi în Brăilița, (unde au și foaia Glasul Adevărului), apoi în Dumbrăveni, Verești și Salcea din jud. Botoșani, în Bilca din jud. Rădăuți, Câmpulung (Bucovina) etc.

Șeful ei, Ioan Bododea, fost predicator baptist, are sediul în Brăilița Str. Carol 17 și-a înaintat Ministerului de Culte o cerere pentru recunoașterea sectei. Spre a abate atenția autorităților, el a dat sectei o numire nouă „Biserica lui Dumnezeu apostolică”, dar Ministerul n'a aprobat secta, n'a admis cultul ei. *Totuși ea ține adunări secrete.*

Origina Sectei.

America e țara ei de baștină. Acolo, în localitatea Topeka—Kansas, predicatorul baptist Carol Parham propoveduia că Duhul Sfânt se va revărsa din nou cu putere și că astfel va avea loc a doua Pogorîre a Duhului Sfânt. În 3 Ianuarie 1901 s'ar fi și coborât Duhul Sfânt peste 13 persoane în acea localitate. Puterea sugestiei a cuprins spiritele, căci încă în 1906 secta, prin W. Seymour, a pătruns în California și prin pastorul Barrat în acelaș an în Norvegia. Misionarul Meger a adus-o în Germania, unde predică chiar fostul preot evanghelic I. Paul în fruntea sectei, cu sediul în Berlin (După Algermissen).

Secta are azi aproape 60.000 aderenți în toată lumea. Din America a venit și la noi, cum am arătat în lucrările mele, căci între Românii din America a pătruns înainte de război, acolo având ei și o revistă: „Vestea Evangheliei”, redactată de Pavel Budean (originar de lângă Arad) din Akron-Ohio.

Deosebirea între Penticostaliști și ortodocși.

1. Toate cele 20 puncte deosebire dintre bapțiști și ortodocși (vezi capitolul bapțiștilor) se referă și la penticostaliști. Deci această deosebire există și între penticostaliști și ortodocși.

Alte deosebiri sunt:

2. Pe lângă botezul apei, pretind că ei au primit și botezul Duhului Sfânt, adică ar fi avut

¹⁾ P. Sf. arhieru Crigorie Botoșăneanu în revista „Mitropolia Moldovei” anul VI: No. 6 (Iunie) 1930, p. 172.

loc o nouă revărsare a Duhului, o nouă zi a Rusaliilor, a Cincizecimei (grecește *Penticosta*, de aici numirea). Această revărsare a Duhului numai asupra lor s'a făcut, căci — zic ei — bapțiștii încă au botezul apei, dar trăesc în păcate, deci nu au botezul cu duh sfânt și foc.

Penticostaliștii se referă la Fapte Apost. cap. 2 v. 4 (când au primit darul grăirii în limbi cei din Ierusalim) și la Fapte cap. 10 v. 44, când Duhul Sfânt s'a coborât peste cei adunați în casa lui Corneliu în Cezareea, când Petru predica. Noi ortodocșii însă zicem lămurit așa: grăirea în limbi, darul acesta s'a dat celor ce credeau în Iisus fără a fi botezați. Dovada o avem limpede: Atât cei din ziua cincizecimei cât și cei din Cezareea, au primit botezul apei numai după ce deja grăiau în limbi. Aici deja avem cea mai strălucită dovadă că botezul și Duhului Sfânt nu era ceva separat nici nu grăirea în limbi însemnă cineva a primit toate darurile Duhului Sfânt. Doar limpede citim în Faptele apostolilor cap. 2 v. 37-38 că cei ce grăiseră în limbi au întrebat pe Petru ce să facă și Petru le-a zis: „Pocăiți-vă și fiecare din voi să fie botezat în numele lui Iisus Hristos, spre iertarea păcatelor voastre; apoi veți primi darul Sfântului Duh”. Mai limpede nu se poate. Cei din Cezareea tot după ce deja vorbiseră în limbi, s'au botezat (Fapte 10 v. 46—48). Deci cine se botează cu apă primește darul Duhului Sfânt!! (a nu se uita: Fapte 2 v. 38).

Atunci deci nu grăirea în limbi este indiciul, semnul, că cineva are pe Duhul Sfânt a botezului. Astfel toată truda penticostaliștilor este zadarnică. Botezul în apă se face deja și în numele Duhului Sfânt. Ei se referă la proorocia lui Ioil 2 v. 23, dar citească *Fapte* 2 vers 16—21 ca să vadă că cuvintele lui Ioil se refereau numai la ziua Cincizecimei, iar nu la timpurile următoare.

Dacă deci grăirea în limbi premergea botezului, atunci ce mai așteaptă ei după botez ca apoi să poată grăi în limbi??? E nelogic și împotriva Scripturii, căci Pavel zice: limbile vor înceta (I. Cor. 13 v. 8).

3. Ca urmare penticostalii bazați și pe I. Cor. 14 vers 5. spun: biserica lipsită de daruri este o biserică moartă. Acele daruri ar fi: darul limbilor, al proorociei, al tălmăcirii, al cunoșterii duhurilor, al vedeniilor etc. Ca să ajungă cineva la aceste daruri ar avea nevoie de rugăciuni stăruitoare și post. Ei postesc mult și atunci slăbiți de puteri, au cutremurări isterice, bat din palme și vorbesc crâmpie neînțelese, pe când pe vremea Apostolilor graiurile limbilor erau înțelese.

Mulți sunt bolnavi, au intoxicații, au călduri mari, și prin post îndelungat de sigur că ei vorbesc năzdrăvănii.

La bolnavi ei nu chiamă doctor, căci doctrina lor oprește strict a chema medic.

Penticostalistul este copil al Domnului și nu poate chema medic, căci aceia nu au pe Dumnezeu. Am citit cazuri că unii au murit fiindcă n'au chemat medic.

Iată ce mare primejdie!!!

La obiecțiunea lor, că Biserica noastră ar fi lipsită de darurile Duhului, răspundem că Duhul Sfânt a fost făgăduit Bisericii (Ioan 14 și 16) și s'a dat Bisericei. La fapte cap. 9 v. 31 stă scris că Biserica se înmulțea cu ajutorul Duhului Sfânt.

4. Ei cred că Hristos înainte de sfârșitul lumii va întemeia o împărăție de o mie de ani, noi nu credem.

5. Despre judecată cred că ea se va face în timpul celor o mie de ani, — noi credem că una se face la moarte pentru fiecare om și la sfârșitul lumii va fi judecata universală.

6. Cei păcătoși nu se mai reprimesc, dacă au fost excluși din adunare.

7. Cel divorțat se poate însura numai după moartea soției prime.

8. Botezător poate să fie numai cel ce grăiește în limbi, la bapțiști cei rânduiți de comunitate, la noi preotul.

9. Cred că Duhul Sfânt purcede și dela Fiul, noi nu credem aceasta, ci catolicii.

10. Și femeile grăiesc în adunări, deși I. Cor. 14 v. 34—35 oprește acest lucru.

Aduc două cazuri din ceeace fac ei în adunări. Intr'o adunare a lor ei se rugau seara și s'au ridicat apoi în picioare. O fată tină ră bolnavă căzu jos și strigă după Sf. Duh. O altă fată îi proorocește că va fi vindecată dacă va crede. Bolnava începu să se roage ceasuri întregi, cerând vindecare. Văzu un porc în extazul ei și spune adunării. Proorocea zice că bolnava are demon și rugă adunarea să strige: „Ieși satano din ea” — și strigau cu toții îngrozitor, dar fata nu s'a vindecat. Cei din adunare au zis că n'are credință și au excomunicat-o.)

Chiar bapțiștii cer ca secta să fie oprită de Stat și este și oprită (vezi broșura bapțiștă: Rătăcirea Penticostaliștilor p. 53).

Penticostaliștii desbinați.

Acești sectari trecuți de la bapțiști sunt de o curiozitate exemplară. Fostul bapțișt Vasile Gașpar, trecând la penticostaliști, a insultat pe

foștii săi camarazi chiar numai prin părăsirea lor. Bapțiștii s'au ținut de pulpana lui și l-au readus în capiștea bapțiștă, ba l-au determinat să scrie și broșura: Rătăcirea penticostaliștilor. Acum însă (vezi revista penticostaliștă: Glasul Adevărului din Brăilița Str. Carol 17 No. 7 din 1 Iulie 1930) iar se lapadă de bapțiști, tună și fulgeră împotriva lor și se căește zicând între altele: „Nemernicul de mine... am făcut aceasta... am aruncat spini în cari să mă înțep... am căutat să rușinez pe alții și singur m'am rușinat. Și poate nu făceam aceasta, dacă nu mă lăsam influențat de oamenii (bapțiști), cari nu pot suferi azi lucrarea Duhului Sfânt... întrucât menirea ei e... să dea toate la lumină”.

Multe va ști d-l Gașpar să spună din cele întunecate ale bapțiștilor!!!

Dar acum s'a început dihononia și între penticostaliști. Centrul lor e în Brăila; acolo s'au raliat și Gheorghe Bradin din Păuliș (Arad) și Alexandru Isbașa din Birchiș (jud. Severin-Băna) și Eugen Bodor din Burdujeni Str. Gărei No. 417 (Suceava) cu Ioan Bododea, scriind foaia lor: „Glasul Adevărului” și „Știința Sfinților”. Acest grup de conducători a început să excomunică din adunări pe cei de cari se tem că ar avea prea mult „Duh Sfânt”. — Astfel a fost excomunicat din adunarea dela Cuvin (Arad) chiar șef-predicatorul Vasile Semenașcu și Sida Semenașcu, cari țin acum adunări separate.

Tremurările penticostaliștilor le explicăm așa că diferiți păcătoși, sub impresia multor păcate și fiind plini de boli, cad în spasmi și auzând pe cei ce se roagă tare, tresar și tremură. Așa ne explicăm și secta Hlăștilor și a Inochentiștilor. Despre cauzele spasmiștilor vom trata mai lămurit la secta Inochentiștă.

Spre a cunoaște opinia publică primejdia acestei secte și mai bine, dăm următoarele amănunte despre cele ce se petrec în adunările sectei. Iată relatările unui martor ocular, preotul Emil Căpitan din Gașa:

În ziua de 31 August a. c. orele 9 a. m. am intrat — însoțit de primarul comunal — în capiștea penticostaliștilor din Caporal Alexa (jud. Arad). De capiște servește grajdul predicatorului Ilie Comloșan. Se află în interiorul curții și așa dela stradă nu se poate observa. Când am intrat în capiște, penticostaliștii erau la „rugațiunea în comun”. Nu pot găsi cuvinte potrivite, cari să poată reda fidel icoana celor văzute și auzite acolo. Încă de afară, dela o distanță respectabilă de capiște, urechile ne-au fost isbite de un sgomot infernal, cum nu mai auzisem până atunci nici odată. Era o amestecare de limbi, împreună cu țipete asurzitoare, cari ascultate

†) Titu Oprescu și V. Gașpar: Rătăcirea Penticostaliștilor p. 43.

de afară făceau impresia, că în capişte s'au luat la ceartă și la păruială cu mult mai mulți indivizi, decât acei pe cari i-am găsit rugându-se într'un fel atât de neobișnuit.

1. Astfel puturăm intra, aproape fără să fim observați de cei din lăuntru. La catedră nu era nimeni. În jurul catedrei erau așezați, pe bănci, băieți și fete de toate vârstele. Adulții ocupau, după sex, locurile din fața catedrei, unii de dreapta, spre răsărit, iar cei mai mulți se rugau cu fața spre miază-noapte, unde era așezată și catedra. Fiecare se ruga separat, fiecare în altă limbă, nizuindu-se fiecare să strige pe un ton mai ridicat decât vecinul său. În mijloc îngenuchia un bărbat, care avea mâinile împreunate deasupra capului, frângându-le și făcându-le să tremure din ce în ce tot mai tare. Cu cât tremura acesta mai tare, cu atât devenea rugăciunea mai agitată și zgomotul cu atât mai puternic. Iar când acel individ a început să tremure și să bată din palme cu toată puterea, zgomotul din capişte a devenit deadreptul asurzitor. S'a mai aruncat apoi și al doilea bărbat la pământ, tremurând la fel cu cel dintâiu. Băieții și fetele aduși de părinții lor la capişte, erau nevoiți să vadă și să audă toate acestea. Stăteau buimăciți și zăpăciți, la locurile lor, plângând în hohote, — de groază și de spaimă.

2. După 30—40 minute, la comandă, zgomotul a încetat, iar lumea de acolo, din extazul cel mai asurzitor, a devenit deodată liniștită. Mai marele capiştei, individul Ilie Comloșan, urcă catedra și ingenuchind, cu fața spre miază-noapte, toată adunarea cântă „unisono“ din cartea de cântări „Harfa bisericilor lui Dumnezeu“ colecția de cântări spirituale pentru biserică lui Dumnezeu de rit apostolic. Editura revistei „Cuvântul adevărului“ Brăilița 1930.

Cartea este împărțită în cântări numerotate, iar cântările în versete, urmând după fiecare verset un fel de refren, numit acolo „cor“. Versetul e cel înaintea de cel mai mare, iar adunarea cântă versetul împreună cu refrenul. S'au cântat 3 cântări în felul acesta, dar cu un accent atât de imposibil și atât de neromânesc, încât la început am crezut că-i aud cântând în „limbi“.

3. Mai marele anunță, că 2 suflete inspirate se roagă. Poporul răspunde: da, da, ah, ah, iar unii plâng. Se ridică cel dintâi și se roagă — românește — către „Spiritul Sfânt“, zicând cam aceasta: Oh, caută spre noi și ne cercetează! Din sfântul tău Spirit ne călăuzește și în dimineața aceasta, să putem asculta cuvintele tale. Numai pe tine te avem ajutor, tu ești lumina. Amin.

Ilie Comloșan se întoarce cu fața spre adunare, apoi binecuvântă pe toți cari au intrat în locul acela.

Se ridică apoi al doilea suflet inspirat și se roagă Mântuitorului Hristos zicând: Tu care primești rugăciunile de pocăință ale păcătoșilor, Tu cel ce știi neputințele noastre, ajută-ne să putem fi lumină în acest întunec. Vino Isuse, descopere adevărul, Aliluia.

4. Urmează o cântare „solo“ într'o limbă neînțeleasă. Ilie Comloșan începe să vorbească tot într'o limbă neînțeleasă, spunând cam următoarele: al ali ştu fordesten. Var en kiku empitene. Valad kete teşnejug...

O fetiță mai cântă o cântare în aceeași limbă neînțeleasă, iar publicul plânge.

Se ridică apoi un individ, rugându-se către Spiritul Sfânt, cam în felul următor: Aliluia, Aliluia, Aliluia. Mântuit să fie Doamne, tordili und zu veite getrebes, care să nu ne uii pe noi. Cel ce nu cauți în fața oamenilor, alegeți azi pe cei ce sunt hotărâți. Amin.

5. Urmează apoi 4 cântări după calapodul dela pct. 2.

6. La ordin lumea șade. Urmează predica, care începe cam astfel: Dumnezeu a voit să facă pe om onoarea Sa pe acest pământ. Omul nu putea fi alta, decât onoarea lui Dumnezeu. Să ascultăm de Dumnezeu. Din cărțile lui Moisi vedem pedepsirea Izrailtenilor cu cei 40 ani de rătăcire în pustie, pentru păcatele lor. Provoacăndu-se apoi la ev. Ioan I. 12—13, spune că omul cel nou e îmbrăcat în firea cea nouă spirituală. Prin aceasta se omoară din el firea pământescă. Se naște în el omul după voia lui Dumnezeu. Trece apoi la învățăturile Mântuitorului, care propagă o viață nouă, pe care El o și arată cum trebuie trăită.

7. Se începe apoi „ORA BIBLICĂ“.

Cap. V.

DARBIȘTII

sau

Adunările creștinilor după Evanghelie.

Oprită cu ordinul Nr. 23228 din 1928 al M. Cultelor.

Aderenții acestei secte se mai numesc și Adunările fraților creștini sau Evangheliști sau creștini liberi după Evanghelie. Li n'ai putem numi și Darbiști, după numele întemeietorului lor Iohn Nelson Darby. Acesta s'a născut în Londra la anul 1800. A fost avocat, iar apoi studiind teologia, a devenit preot anglican. Dar în anul 1828 a părăsit anglicanismul și s'a asociat cu frații creștini din orașul Plymouth,

cari nu părăsiseră biserica anglicană, dar o criticau mai ales în legătură cu Sf. Cuminecătura. El s'a desfăcut însă de frații din Plymouth și după anul 1837 fondă în Elveția chiar și un seminar și o adunare de creștini, cari își ziceau frați. Aici în Elveția darbismul a cucerit teren și în anul 1882 (când Darby a murit) avea deja 75 comunități.¹⁾

Din Elveția au adus apoi niște streini această sectă la noi în țară, în vechiul regat, predicatorul șef Francisc Berney, care avea și o revistă în București Strada Teilor 82 sub titlul: „La Réunion des Croyants pour le Culte“. De observat este că în Ardeal secta a fost adusă din Germania de Victor Kolle și Krauss prin anul 1910, — căci și în Germania a pătruns doctrina lui Darby, având chiar comunități puternice încă din anul 1855. Însă și Berney, care mai târziu a fost expulzat, a înființat în Ardeal un nucleu și anume în Brașov cu concursul ginerelui său Franz Stückemann, încă înainte de războiu.

Deci rămâne stabilit că Creștinii după Evanghelie sunt *darbyști*. Cum s'a lășit secta la noi după războiu prin Grigorie Constantinescu și alții, nu aparține lucrării noastre. Atâta totuși trebuie să amintim că secta este azi desbinată în două din cauza că un predicator cu numele Bodor nu a luat în căsătorie pe misionara elvețiană Nicolet, iar șeful Constantinescu a fost dimis din șetie, pe motivul că era învinuit de nereguli în manuirea banilor primiți pentru propagandă.²⁾ Dumnezeu știe ce este adevărat din aceste știri; fapt este că d-l Constantinescu conduce acum comunitatea din Str. Palade 97 din București.

El este acum disident și are organizație separată, iar elvețianul Perret conduce comunitatea veche din București. În București apare acum și revista lor: „Viața și Lumina.“

Secta are aderenți în mitropolia Moldovei (Prilepca, Verești, Salcea, Iași:) apoi, în Pătrăuți (Bucovina), câțiva în Bârlad (Huși), Albești (jud. Fălciu) și câțiva în jud. Roman, apoi în Cisnădie, Sibiu, Brașov, București, Ploești etc. Este oprită cu ordinul Nr. 28228/1928 al Ministerului de Culte.

Deosebirea între Evangheliști și ortodocși.

Unii cred că această sectă are numai ideea fundamentală de a considera pe cel convertit și renăscut ca și cum nu ar mai putea păcătui.³⁾

Secta crede acest lucru, dar să se țină seama că ea se deosebește de ortodocși:

1. În toate punctele în cari se deosebesc baptiștii de ortodocși. Aceste puncte se pot vedea la secta baptistă în număr de 20. Pe lângă acestea Evangheliștii se mai deosebesc de ortodocși în următoarele puncte principale.

2. Ei spun că Hristos ar fi înființat officii bisericești numai pentru timpul apostolic și deoa-rece (zic ei) biserica înființată de Hristos azi nu mai este, trebuie ca creștinii adevărați să formeze adunările pentru rugăciune și frângerea pâinii.¹⁾

3. Botezul, în unele adunări (ca la englezi), este lăsat la discreția părinților, să se facă sau nu.

4. Pentru Cina Domnului ei nu se pregătesc cu pocăință (cum se pregătesc chiar și baptiștii), căci o asemenea pregătire ar turbura solemnitatea sărbării de laudă a lui Dumnezeu, *cum numesc ei Cina lor*, pe care o ia unul dela altul, deci nu au împărțitor separat ca baptiștii.

5. Bolnavii nu pot lua Cina Domnului.

6. Nu admit organizație centrală.

7. Spun că ar fi trei ceriuri: a) cel dintâi ar fi nourii și zarea albastră (atmosfera); b) al doilea sunt stelele; c) al treilea este raiul lui Dumnezeu, (II. Cor. 12 și Efes. 4 v. 10).

8. Ei spun că ar fi patru judecăți, iar nu două cum zicem noi (aici ei se deosebesc și de baptiști, cari au numai judecata universală); a) judecata celor credincioși ar avea loc în ceriuri, cu mult înainte de judecarea păcătoșilor (I. Tes. 4 v. 13 și 18, II. Tes. 1 vers. 6—10). Mai ales pe vers 10 din Epist. II. Tes. cap. 1 se razimă ei, *zicând că cei răi vor fi judecați în urmă.*

b) la judecata a doua va judeca Iisus pe cei aflați în viață la venirea Sa a doua. Iisus la venirea a doua va despărți pe cei buni de cei răi, va împărți bunurile în mod egal între oameni (*comunism*) și va așeza o împărăție de o mie de ani (*milenism*).

c) după trecerea mii de ani va judeca pe cei răi, cari nici în timpul celor o mie de ani nu s'au purtat bine; d) judecarea îngerilor răi ar fi judecata a patra.

9. Ei spun că la venirea a doua a Domnului Evreii se vor converti în număr mare la creștinism și vor primi din averile împărțite în mod egal.

Cum vedem secta trebuia să fie oprită, răspândind idei comuniste, iar pe lângă aceasta ne având organizație centrală, nici un predicator nu

¹⁾ Algermissen: op. cit. p. 697.

²⁾ Grigorie Leu: op. cit. p. 94.

³⁾ Pr. A. Constantinescu: op. cit. p. 150—151.

¹⁾ Algermissen: v. c. p. 697.

ia răspundere pentru alții, așa că secta neavând unitate nici de doctrină, nici de organizare, nu prezintă garanții de supunere legilor statului. De altcum specialistul german Algermissen spune că ei consideră cultura profană, economia și statul ca unelte ale Satanei.¹⁾

(Va urma).

Sfințirea bisericii din Micălaca.

Calendarul arată 14 Sept. 1930. E sărbătoarea sf. Cruci. Imbrăcați de praznic ne întâlnim la Reședința episcopescă, ca să formăm suita P. S. Sale părintelui Episcop Grigorie la sfințirea bisericii din Micălaca. Iată-ne: I. P. C. Sa Arhim. Dr. Iustin Suciu, P. C. părinți consilieri: Dr. Gh. Ciuhandu, M. Păcățian și D. Muscan, revizorul eparhial I. Georgea, rectorul Acad. Teologice Dr. T. Botiș, protopopul Aradului T. Vațian, prof. Dr. Gh. Popovici, redactorul nostru și diaconul M. Măcinic.

P. S. Sa părintele Episcop, ca totdeauna la asemenea ocazii, e bine dispus, căci cea mai mare fericire o simte în mijlocul credincioșilor dela țară, cari formează temelia credinței noastre străbune. La orele 8 plecăm în 5 mașini. Ne copleșește o căldură grea. Dar perdelele de nouri ce s'astern pe orizont, dau nădejdi de ploaie răcoritoare. Trecem pe lângă malurile apelor plăcute ale Mureșului nostru. Copilul sburdalnic, care își gonește undele apelor peste șesurile Banatului.

În goana automobilului zburăm repede peste distanța de 3 Km., ce ne desparte de Micălaca. Casele albe și luminoase ale satului se ivesc una câte una. Ceața dela răsărit se rupe în pale arginții și razele soarelui bat pieziș pe întinsul satului.

La primărie lume multă sub conducerea preoților și șefilor dela primărie și poliție.

Prin cuvinte pline de avânt, dl. Crișan, delegatul Primăriei, salută pe P. S. Sa părintele Episcop în numele populației, care în această zi are praznic de sinceră bucurie, când părintele lor sufletesc coboară între ei ca să le sfințească sf. biserică și să sămene sămânța evangheliei sfinte în sufletele lor curate. P. S. Sa zice că însuși se împărtășește de bucuria credincioșilor noștri din această comunitate puternică, cari creștini au datoriat să fie și pe mai departe exemplu de tărie în credința orto-

doxă și fii evlavioși și vrednici ai patriei române.

Dela casa părintelui I. Marșeu, P. S. Sa e condus la sf. biserică cu procesiunea, la care participă toată comuna. La preoțimea din suita P. S. Sale se mai atașează părinții Furdului din Micălaca Nouă, I. Ardelean și I. Marșeu din Micălaca.

Trecutul acestei comune se ascunde în negura trecutului până pela 1557. Bătrânii satului spun, că locuitorii satului compuși pe vremuri din Români și Sârbi, colonizați din Sârbia, au fost totdeauna de religia ortodoxă și cu vremea s'a romanizat întreg satul.

Satul vechiu era răzlet, așezat pe malul Mureșului, lângă podul dela C. F. R., ce leagă linia ferată cu Timișoara. Micălaca actuală este la distanță cam de 2 km. pe malul drept al râului. Are ulițe largi, frumoase. Casele sunt curate și luminoase, locuite de gospodari vrednici, cu port frumos românesc. La mulți oameni și femei am observat inteligență și fizionomie mai aristocratică ca în alte sate. Comuna numără peste 3000 suflete, aproape toate ortodoxe, păstorate de doi preoți vrednici I. Ardelean și I. Marșeu.

În urma unui decis al guvernului, în anii trecuți comuna Micălaca a fost atașată orașului Arad, fapt care a adus cu sine înfrumusețarea stradelor, prevederea comunei cu lumină electrică și alte îmbunătățiri. Așa că acum comuna are numirea de Arad-Micălaca.

Comuna are o singură biserică ortodoxă, frumoasă și încăpătoare, zidită la 1845. Are iconostas frumos din lemn sculptat. A avut o pictură veche mai primitivă.

Iar acum cu cheltueli de aproape $\frac{1}{2}$ milion credincioșii noștri de aici au provăzut-o cu pictură, auritură și lumină electrică.

Pictura admirabilă este opera profesorului I. Toader din Arad, care a înpodobit multe biserici din eparhia noastră cu penelul său maestru.

Cărțile vechi bisericesti ne arată chipuri de preoți cucernici, cari au îngenunchiat la altarul bisericel din Micălaca. Gheorghe Popovici și Vasile Ioanaș, apoi Petru Gheorghevici și Atanasie Stanovici, Leonte Gherga și I. Monța, iar înaintașii actualilor preoți au fost: Ioan Cioară, Iustin Dascăl și Ioan Morariu, care avea o voce admirabilă.

Grație vredniciei părinților Ardelean și Marșeu, Micălaca are o pompoasă „Casă Culturală” Societatea „sf. Gheorghe” pentru tineri și „Fondul Milelor”.

Două coruri bune conduse cu multă destoinicie, unul de țaranul C. Popoviciu, iar altul

¹⁾ Algermissen : op. cit. p. 698.

de directorul școalelor primare D. Clobota, un vrednic fiu al bisericii noastre. Oastea Domnului din Micălaca tinde să deștepte mai mult simț religios în sufletele credincioșilor și să lupte contra sectelor, cari voesc să spargă zidul ortodox de aici. Ținem să relevăm că în acțiunea lor cei 2 preoți ai noștri sunt foarte mult ajutați de doamnele preotese, cari prin inteligența și experiența câștigată în viață cunosc perfect psihologia oamenilor din comuna lor.

Lângă frumoasa cruce de piatră din înaintea bisericii, ridicată în amintirea eroilor, P. S. Sa părintele Episcop Grigorie săvârșește sfințirea, secondat de părinții: Dr. I. Suci, Dr. Gh. Ciuhandu, M. Păcățianu, I. Georgea, D. Muscan, Dr. T. Botiș, T. Vățianu, S. Stana, Dr. Gh. Popovici, N. Furdul, I. Ardelean, I. Marșeu, și diacnul M. Măcinic. În jurul mărețului lăcaș de închinare e plin de public. Treascurile bubue la fiecare ecfonis, dând astfel un timbru mai măreț praznicului, ce sărbătorim. Procesiunea se pune în mișcare să încunjure biserica. Corul țăranilor întonează armonios „Incunjurăți popoarele Sionul” și în dreptul sf. altar P. S. Sa cu voce sonoră citește evanghelia I., apoi stropește cu apă sfințită și unge sf. biserică cu sf. uleu. Treascurile bubue din nou, corul cântă în plin „Sfinților Mucenici...” și în dreptul stranei drepte Arhim. Suci citește a II-a evanghelle și așa mai departe corul cântă „Mărire Ție Dumnezeu nostru, și în dreptul stranei din stânga părintele Ciuhandu citește a III-a evanghelle. Procesiunea iarăși se pune în mișcare și la intrarea principală P. S. Sa rostește următoarea rugăciune: „Stăpâne Doamne Dumnezeu nostru, cea ce ai pus în ceruri cetele și oștile îngerilor și ale Arhanghelilor spre slujba Măririi Tale, fă împreună cu intrarea noastră să fie intrarea sfinților îngeri, cari slujesc împreună cu noi și împreună măresc bunătatea Ta.” Că ție se cuvine toată Mărirea...

Și apropiindu-se de ușile intrării P. S. Sa cu glas ridicat a zis de trei ori „Ridicați boeri porțile Raiului ca să între Impăratul Măririi”. Apoi între acordurile frumoase ale troparului „Pre Impăratul Ceriurilor” tot publicul a intrat în frumoasa biserică, iar înaintea sf. Altar P. S. Sa cu preoțimea și toți credincioșii a citit în genunchi o rugăciune foarte impresionantă, prin care cere harul și binecuvântarea lui Dumnezeu asupra acestui lăcaș sfânt.

După sfințirea sf. prestol, s'a stropit cu apă sfințită biserica pe din lăuntru și s'a început sf-ta liturgie. Sf. slujbă a decurs solemn și în mod evlavios. Biserica era tixită de public, deși căldura se întetise. Răspunsurile liturgice

le-a cântat armonios și cu precizie corul bărbătesc, condus cu dibăcie de țăranul C. Popovici. Strana o conduce cântărețul I. Pă-nădan, secondat de alți mulți cântăreți.

În strane și printre credincioși observ mulți intelectuali din Arad și din loc. Intre ei notez pe: Dr. M. Mărcuș dir. de bancă, I. Moldovan insp.-școlar, consilier I. Popa, prof. V. Popescu, senator Dr. A. Boțoc, adv. Dr. I. Ursu, adv. Dr. R. Coțoiu, prof. Iul. Toader, care a zugrăvit așa de frumos sf. biserică, deputat Nic. Adam, Iosif Vulpe, N. Mircea, adv. Nic. Păușești etc. etc. În partea femeiască zăresc o frumoasă cunună de dame, cari urmăresc cu evlavie sf. liturgie.

La priceasnă, P. S. Sa părintele Episcop Grigorie rostește o predică fecundă, plină de sfaturi părintești, toate dovedite cu exemple admirabile, luate din sf. scriptură, din istorie și din viața de toate zilele. Cu o vervă ce cucerește arată temeinicia și rostul bisericii pentru lumea creștină. Îndeamnă pe creștinii din Micălaca să dea ascultare povețelor primite dela harnicii lor preoți, față de cari P. S. Sa își arată iubirea și recunoștința prin faptul că, între uralele de bucurie și mulțumire ale publicului anunță, că preotului Ioan Ardelean îi împărtășește binecuvântarea și facultatea de a purta brâu roșu. Publicul ovaționează îndelung pe iubitul Arhiereu. Apoi se împart mai multe broșuri din „Biblioteca Creștinului Ortodox”.

La urmă P. S. Sa părintele Episcop împreună cu suita și cu publicul intelectual, trec în casa părintelui Ardelean, unde ni-se servesc mâncări de post.

Vizită canonică

la comunele bisericesti: Gruni, Părul, Ohaba, Ficătar, Drăgoești, Jabăr, Chizătău și Bazoș.

(Continuare.)

Dela Ohaba Prea Sf. Sa trece la Ficătar, o comună bisericască situată la periferia Eparhiei Aradului, cu vre-o 790 credincioși ort. români.

Înaintea sf. biserici așteaptă o mare mulțime de popor, îmbrăcați în haine de sărbătoare, în frunte cu corul bisericesc și fanfară.

Biserica ticsită de popor.

Prea Sf. Sa oficiază Vecernia, asitat de consilierul Mihalu Păcățian, protopopul Iosif Goanță și preoții Vasille Ilie, Traian Ilie, Constantin Mihalu, Martin Rădoi și diaconul M. Măcinic.

Răspunsurile au fost date de corul bisericesc, care s'a prezentat bine, sub conducerea d-lui Nicolae Ionescu.

La sfârșitul serviciului religios, preotul Vasile Ilie prezintă raportul despre situația parohiei, mulțumind Pr. Sf. Sale pentru înalta vizită, cu care i-a onorat și arătând că în Ficătar nu s'a pomenit să fi umblat cândva episcopul, chiar nici la sfințirea bisericii.

Afară de 3 familii catolice și 2 evreiești, întreaga comună este ortodoxă română.

Treceri religioase la alte biserici, sau la sectari, nu sunt.

Starea religioasă morală ar fi satisfăcătoare; însă însă de dorit simțul de jertfă și cercetarea bisericii, mai ales în timpul de vară. Părinții nu și trimit copiii regulat la școală. Luxul, concubinajul și lipsa de subcreșcență împiedecă dezvoltarea normală a parohiei.

Sfârșind preotul, Pr. Sf. Sa ține o impresionantă predică despre datoria omului de a se îngriji de suflet și de buna creștere a copiilor.

După predică citește rugăciunea de deslegare și se împart broșuri.

După serviciul divin, Pr. Sf. Sa distinge pe preotul Vasile Ilie cu fialta sa vizită. Întreg poporul îl fusofește în frunte cu fanfara.

În curtea preotului, tineretul a înclinat dansuri naționale.

Dela Ficătar, — Pr. Sf. Sa trece la *Drăgoești*. La intrarea în comună este întâmpinat de primarul Romul Barbura, fiind mult popor de față. Preotul Lucian Lungu întâmpină pe Prea Sf. Sa în ușa sf. biserici. Aproape întreaga comună, — cu mic cu mare, tineri și bătrâni, bărbați și femei, — așteptau înaltea sf. biserici.

După intrarea în sf-ta biserică, Prea Sf. Sa oficiază un scurt serviciu religios, asistat de consilierul Mihailu Păcățlan, protopopul Goanță, preoții Lucian Lungu, Martin Rădol, Constantin Mihailu, Octavian Chirilă din Sălcud, dieceza Clujului și diaconul M. Măcinic.

Biserica arhiplină de popor.

Răspunsurile au fost date de corul bisericesc, condus de Ioan Inchescu, un cor tiner de mare speranță.

La sfârșitul serviciului religios, preotul Lucian Lungu prezintă raportul despre situația parohiei arătând că după mărturia bătrânilor comunei, încă nu s'a pomenit că în acest loc să fie descins cândva vlădică și talmăcind bucuria și fericirea sa și a poporului de a vedea coborât în mijlocul lor pe Păstorul cel bun, carele sufletul își pune pentru oi, văzând totodată întrânsul pre vajnicul apărător, energicul luptător și neadormită sentinelă a bisericii noastre strămoșești, precum și pe învățătorul, înțeleptul și neobositul îndrumător în cele spirituale, atât păstorilor cât și turmelor ouăntătoare din Dumnezeu scutita Eparhie a Aradului.

Inflițarea comunei Drăgoești se pierde în trecut îndepărtat.

Biserica a fost zidită în anul 1848.

Materialul întreg de construcție a fost donat de erarii de pe vremuri, prestând poporul numai robot.

Radicala ei restaurare internă și externă, precum și noua pictură a avut loc în anul 1924. În anul 1923 s'a inflițat casa parohială. În anul 1926 s'au cumpărat 4 clopote.

În Drăgoești avem 800 suflete. Numărul acesta însă față de trecut e în continuă descreștere. Sunt în comună 3 familii gr. catolice, 3 familii germane și o familie maghiară. Sectari nu sunt, precum nici treceri religioase. Avem perechi cununate 98; cu contract civil 74, iar concubinaj 31.

Starea materială a credincioșilor, față de trecut, s'a îmbunătățit mult prin reforma agrară.

În parohie sunt inflițate: cor și fanfară sub conducerea lui Ioan Inchescu și societatea „Sf. Gheorghe”.

Ca de încheiere roagă pe Atotputernicul să lungiască firul vieții Prea Sf. Sale întru mulți fericiți ani.

Prea Sf. Sa ține o instructivă predică despre înțeleapta întrebunțare a timpului. Ar fi de dorit ca și Cucernicii Preoți să predice poporului mai de multe ori despre înțeleapta întrebunțare a timpului. Poate că atunci vom avea mai puțin pierdere vară și alcoolii, cari petrec timpul în cărciume, propagând sărăcia și mulțimea boalelor, cari distrug vitalitatea poporului român.

Peste noapte Prea Sf. Sa a fost găzduit de preotul Lucian Lungu, care a dat o chită în onoarea Prea Sf. Sale, iar corul bisericesc o serenadă.

În 8 Septembrie a. c. Prea Sf. Sa trece la *Chizătău*. Având să treacă prin comuna Jabăr, unde biserică e în reparare, s'a oprit și aici puțin. La dorința preotului Ioan Nicorescu și a poporului, fiind timpul plinos, Prea Sf. Sa intră în biserică, unde preotul în numele poporului aduce Prea Sf. Sale omagiile de iubire, supunere și devotament; iar Prea Sf. Sa răspunde, arătând că trecând prin Jabăr a putut să ia contact cu poporul, măcar și numai câteva minute. Dă poporului povețe și îndrumări de credință și bună purtare, îndemnându-l să jertfească pentru repararea bisericii. Poporul a rămas plăcut impresionat de atențiunea Prea Sf. Sale și de înțeleptele învățături.

La *Chizătău* sosește după ora 10, având să înconjure prin Lugej, din cauza timpului plinos.

Preoții au intrat deja în serviciul sf. liturghii, oficiată de preotul Ioan Călnicean, asistat de preoții: Sever Șepețan, Ioan Belelu, Martin Rădol și Constantin Mihailu.

Prea Sf. Sa ocupă loc în scaunul arhiereesc.

Răspunsurile le dă vestitul cor bisericesc din Chizătău, instruit de preotul Sever Șepețan și condus de primarul Ioan Gârda cu multă dibăcie.

Biserica spațioasă tlesită de popor. Preotul Sever

Șepeșan, la Priceasnă prezintă raportul despre situația parohiei Chizătău, exprimă bucuria sa și a poporului de venirea Prea Sf. Sale, mulțumindu-i pentru înalta vizită și arătând că în Chizătău avem 1000 suflete ortodoxe și 200 suflete de alte confesiuni. Sectari nu sunt. Poporul nu cercetează biserica regulat. Concubinajele, cari îndată după război tindeau spre generalizare, azi sunt în descreștere. Abia dacă sunt 16 perechi. Pentru școală credincioșii au o deosebită grijă. Corul e în al 73-lea an de activitate bisericească și națională. Natalitate în cel din urmă 10 ani prezintă o descreștere de 3% - te, iar mortalitatea crește cu 5% - te în același timp.

Prea Sf. Sa ține o puternică predică despre Născătoarea de Dumnezeu și în legătură cu aceasta despre chemarea și îndatoririle mamei române. Exemplele impresionante au stors lacrimi.

În asistență am remarcat pe domnii: Dr. Lucian Gheorghevicu avocat Timișoara, Gheorghe Andraș profesor, Drăgulete, Dr. Tenchea, Brașovan și alții.

Înainte de masă, corul bisericesc și fanfara au executat cu multă precizie mai multe cântări bisericești și naționale — în curtea preotului Sever Șepeșan, care a dat un prânz în onoarea Prea Sf. Sale. Conducătorul fanfarei este Francisc Opriș.

După masă s'a ținut vestita rugă din Chizătău, pe care Pr. Sf. Sa. a distins-o cu înalta sa vizită.

Dela Chizătău, Pr. Sf. Sa trece la Bazoș, ultima comună bisericească luată în program.

În capul satului este întâmpinat de primarul comunei Iosif Clipciu, fiind mult popor de față, iar în ușa sf. biserici de preotul Iosif Petcu.

Prea Sf. Sa oficiază un scurt serviciu religios, asistat de consilierul Mihail Păcățian, protopopul Iosif Goanță, preoții I. Țoldan, Constantin Micu, Iosif Petcu și diaconul M. Măcinic.

Răspunsurile la serviciul religios le dă corul bisericesc, sub conducerea învățătorului Pavel Precup. E un cor foarte bine condus, cu voci bine alese.

În asistență am remarcat pe Domnii Dr. Lucian Gheorghevicu avocat și Brașovan primpretore în Recaș. Biserica arh'plină de popor.

Preotul Iosif Petcu, în raportul său despre situația parohiei, arată că comuna bisericească Bazoș are 279 numere de case cu 1113 suflete. Matriculele bisericești datează dela anul 1779. Biserica s'a edificat în anul 1901 și s'a sfințit în 1902.

Populația e în descreștere. Concubinajul se menține. Cercetarea bisericii lasă de dorit. Poporul e bine situat materialmente și e bun gospodar.

În Bazoș avem o colonie de unguri cu 46 numere de case și 193 suflete. Sunt servitorimea foștilor conți Ambrozy și cu reforma agrară s'au stabilit aici.

De Bazoș se face amintire pe la anul 1723 - 25. În anul 1761 există numai ca o fermă. Puțin după

aceasta s'au așezat aici Românii. În harta dela 1783 se numește Bassoch.

Prea Sf. Sa ține o frumoasă și instructivă predică despre datoria părinților de a se îngriji de buna creștere a copiilor și despre datoria credincioșilor de a duce o viață curată creștinească, păzind hotarele legii și urmărind căile arătate de Dumnezeu.

Se citește rugăciunea de deslegare și cu aceasta se încheie serviciul religios.

Preotul Iosif Petcu dă o cină în onoarea Prea Sf. Sale, iar în timpul cinei, corul vocal execută mai multe cântări naționale cu o precizie laudabilă.

Fiind timpul înaintat, ora 8 seara și drumurile deterioare, Pr. Sf. Sa trece la preotul Iuliu Țoldan în Recaș, unde este găzduit peste noapte, iar în ziua următoare în 9 a l. c. se întoarce la reședință.

Trecând prin Timișoara, face vizite oficiale la Directoratul Ministerial și la Prefectura Județului.

Făcând o privire generală asupra comunelor bisericești din Banat, vizitate în 6 7 și 8 a l. c. constatăm, că în toate parohiile vizitate avem credincioși sânguincioși, buni cărturari și buni gospodari, cu case curate și cu gospodăria bine îngrijită.

Prețutindena corului vocale bine conduse, în unele locuri și fanfare. Preoții își fac datoria. Viața morală însă lasă de dorit. Concubinajele se mențin. Populația e în descreștere. Luxul e bătător la ochi, mai ales la femei. Sectarismul însă nu a prins rădăcini. Se sperăm că cu timpul se vor putea îndrepta toate scăderile, pe lângă o activitate pastorală tot mai intensă și, bine înțeles, dacă preoțimea va fi sprijinită în activitatea sa în măsură tot mai mare de intelectuali și de organele Statului.

Constatăm cu plăcere că Pr. Sf. Sa a fost însoțit prețutindena de un număr frumos de intelectuali români, deputați sinodali și de organele administrative ale Județului.

Micălaca.

Judecând după nume, Micălaca trebuie că e un așezământ din timpuri preistorice, când numirea locului emană prin obicinuință.

În vremile acelea familiile se scuteau în jurul unor vetre, pe cari nu se stingeau focul niciodată.

Bărbații rătăceau zile și săptămâni prin pădurile fără margini după vânat. Femeile, cari grijeau focul și familia, mai trimeteau din când în când copilașii mai mărișori la vetrele vecine după unele și altele lucruri, cu cari se împrumutau vecinele reciproc, ori se avizau unele pe altele despre soarta bărbaților, cari întreprindeau expedițiile de vânătoare în comun.

Și se deprindeau așa, a merge la *Giulița*, la *Florica*, la *Sofia*, la *Macra*, la *Gârba*, la *Mica*, la *Mândra*, *Roșia*, *Neagra*, *Alba* după cum era numită ori poreclită vecina.

Numai mai târziu, după ce se înmulțiră familiile în jurul uneiași și aceeași vetre, au început numirea după neamuri: *Iuoneștii*, *Mihăeștii*, *Tomeștii*, *Cristeștii*; după caracteristica

locului ce-l ocupau acele neamuri: *Susanii, Josanii, Muntenii, Pădurenii, Câmpenii, Murășenii, Crișenii*; ori: *Valea mare, Valea largă, Vad, Țărmurea, Guravăii, Poiana, Saturău, Măndruloș*, etc.

Micălaca poate fi dintre cele mai primitive, derivându-se dela *Mica*, care este un atribut femeiesc. *Laca*, poate fi o înțelegere dată ulterior de Ungurii ajunși în stăpânirea cetății Aradului, aflătoare în nemijlocita apropiere.

Că de fapt comuna *Micălaca* este foarte veche, se vede din acte și documente, încă pe timpul primilor regi ai Ungariei.

Márky Sándor, care a scris istoria Aradului, află: „Că parohia *Micălăcii* este cea dintâiu în părțile aceste. Nu reese însă din documentele aflate, că în *Micălaca, Șega, Vonuc, Cealea, Novac, Milova, Tămaș, Gelid, Ban și Hodoș*, localități din aceasta împrejurime, să fi funcționat preoți în decursul domniei regilor din familia lui Arpad.”

E de înțeles. Sfântul Ștefan, primul rege al Ungurilor, după ce a format județul Arad din țara lui Octum, ducele românilor din Bănat, a alungat călugării de rit grecesc în jos spre Caraș, aducând în locul lor misionari catolici din Bavaria.

Se vede că acei misionari catolici nu se prea puteau înțelege cu poporul din părțile acestea și n'au îndrăsnit să intre în bisericile lor.

Prin veacul al XVII, când județul Arad aparținea Transilvaniei, se vorbește în *Micălaca* de o biserică Calvină, care primea dela principele Apafy câte 100 pietrii de sare anual, pentru plata predicatorului și a învățătorului.

În veacul al XVIII, ajungând Transilvania sub stăpânirea împăraților din Austria, biserica româna a fost pusă sub tutela iezuiților catolici, cari făcură unirea românilor cu catolicii.

În scopul de a se face unirea și în *Micălaca*, s'au pus la cale intrigi, cu scop de a înstrăina poporul de către preoții săi, acuzându-i la guvern, că despoaie poporul. S'a zis, că unui parohian i-s'au luat 3 fl. peste stola, iar altuia, în locul stolei de 8 fl. i-sa luat vaca cu vițelul, care valora 17 florini.

Duminecă în 14 Sept. a. c. Prea Sfințitul părinte episcop *Grigorie al Aradului*, asistat de un sobor impozant de preoți, a sfințit pompoasa biserică din nou restaurată a *Micălăcenilor*.

Din prilejul acesta am constatat, că nici misionarii catolici ai Sfântului Ștefan, nici predicatorii Calvini ai principelui Apafy și nici iezuiții împăratului Austriei, cari au făcut unirea; n'au lăsat nici o urmă de activitatea lor în *Micălaca*, unde se păstrează cu evlavie încă și acum chipul părintelui ce ne-a mântuit și ocrotit în cursul veacurilor, așa după cum l-a ilustrat în cuvântarea sa foarte instructivă Preasfințitul părinte Episcop.

Și se potriveau de minune și exemplele scoase din viața creștinilor din catacombe, cu mulțimea *Micălăcenilor*, cari îmbrăcați sărbătorește în pitorescul lor port țărănesc, nu mai încăpeau în spațioasa lor biserică și iubirea manifestată față de preotul lor Ioan Ardelean, distins cu brâu roșu, de către recunoscătorul părinte Episcop și Stăpân.

Prin statornicirea lor în credință, prin alipirea lor de preoți și așezămintele bisericii strămoșești, prin mulțimea asistențelor la actul solemn al sfințirii, prin evlavioasele cântări pe cari le rostesc la olaltă cu corul, condus cu destulă destoinicie din partea încăruntului țaran Popovici, *Micălăcenii* au dat dovadă, că sunt adevărații descendenți ai coloniștilor împăratului Traian, între cari mulți vor fi fost chiar părtași ai vieții creștinești din catacombele suterane și martori oculari ai minunilor săvârșite de martirii credinței în Hristos prin arenele romane.

Români și creștini adevărați au fost și au rămas Micălăcenii până în zilele noastre.

E de regretat, că fruntașii vieții noastre sociale, nu dau importanță mai mare solemnităților de asemenea natură.

Moldovan.

In atenția Dlor Caticheți!

A apărut în ediție nouă și se găsesc de vânzare la: *Librăria Diecezană* din Arad, cărțile de religie pentru școlile primare: **Istori-oare biblice, Catechism și Istori-oare bise-ricești de preotul Nic. Crișmariu**, prețul unui exemplar Lei 20.— *Singurile manuale aprobate de Sfântul Sinod al sf. Biserici ort. române sub No. 519 din 7 August 1930. Manualele neaprobate sunt oprite.*

INFORMAȚIUNI.

Vizitație canonică. P. S. Sa părintele Episcop a luat din nou firul vizitațiilor canonice. Duminecă în 21 Sept. l. c. va vizita următoarele comune din protopopiatul Ineului: *Gurba, Hodiș, Răpsig și Șicula.*

Distingere cu brâu roșu. Cu prilejul sfințirii bisericei din *Micălaca*, făcută în 14. Sept. l. c., P. S. Sa părintele Episcop Grigorie a acodă preotului nostru d'acolo Ioan Ardelean facultatea de-a purta brâu roșu de culoare închisă. Brănele roșii se acordă și ca răsplată pentru serviciile din trecut ale cuiva, dar mai cu seamă ca un stimulent pentru o și mai asiduă muncă în cadrul activității preoțești. Nu ne îndolm că părintele Ardelean va fi între preoții cari vor și aprecia îndatorirea legată de purtarea brăului roșu. Fapt pentruce îi anticipăm sincere felicitări.

BIBLIOGRAFIE

Nu plânger!

Cuvântări funebre de Dr. Ștefan Clorolanu protopop ort. rom. în B-Comioș. Arad Tip. Diecezană 1930. Prețul 100 Lei.

După cartea de predici a Prea Sfințiel Sale Părintelui Episcop Dr. Grigorie Gh. Comșa cu titlul „*Dela leagăn până la moarte*”, care cuprinde, pe lângă altele, și 23 predici funebre, de o frumusețe rară, iată că preoțimea noastră se poate bucura, acum din nou, având la îndemână o carte nouă de predici funebre, publicată de distinsul protopop și mult apreciatul pre-

dicator; Prea Cucernicia Sa Părintele Dr. Ștefan Clorolan din B-Comloș.

Fie iertată, Persida Clorolanu, mama iubită și scumpă a P. C. Sale, dacă ar fi între cel viu, în fiecare zi și-ar putea scâlda fața în lacrimi de fericire, cetind mănunchiul de cuvântări funebre, isvorite din inima fiului ei și închinare memoriei aceleia pe care nu o poate uita niciodată.

Titlul „Nu plânge” la prima vedere, îți face impresia că fi-nună unei femei îndurerate, ce stă măhnită și desperată, lângă crucea înfipită la căpătâul iubitului ei fiu sau soț mutat pentru întotdeauna din această viața vremelnică și trecătoare. Dacă cineva s'ar mulțumi să rămână numai cu impresiunea ce i-o produce exteriorul acestei cărți, acela să știe, că pierde mult, pierde mai mult decât își poate închipui. Acela însă care va citi cele 61 de predicii, închipuindu-și, în fața sa, o adunare înfrântă cu ochii umezii de lacrimile durerii și un sicriu cu un trup fără de suflare, pregătit pentru a fi dat pământului pe vecie, numai acela va înțelege și va putea aprinde veșnică tezaurul ce ni-l oferă Păr. Dr. Ștefan Clorolanu. Numai cel ce le citește se poate convinge, că cuvintele „Nu plânge”, de pe coperta cărții, îi sună și lui cu deplină putere.

Modestia și umilința Părintelui Protopop Dr. Șt. Clorolanu o cunoaștem și știm prea bine, că nu are nevoie să fie ridicat. Prin cuvânt despre cartea P. C. Sale nu se scriu cu acel scop. Dumnezeu cunoaște intențiunile oamenilor! Pe măiestru e destul dacă îl laudă opera lui și în acel caz pentru el e, aproape de prisos lauda oamenilor. Eu am citit predicile acestea, prima dată încet, adică numai pentru mine, și aflând că-mi plac am citit încă odată vre-o câteva, cu voce ridicată, adică și pentru cei ce erau în casă. Și lată un fenomen caracteristic la fiecare predică, în unele locuri, eram silit să mă opresc cu cetitul, deoarece ochii puținilor mei ascultători din casă se prea umplea de lacrimi. Dară nu numai a lor..

Mulțimea comparațiilor și a tablourilor luate din viața defunctului, ori din a aceluia ce rămân pe urma lui, sunt destule și puternice motive pentru mișcarea inimii și înduplecarea voinței, atât a aceluia ce le citește cât și a aceluia ce le ascultă. Stilul clar, corect, curat și viu îl face mare cinste nu numai autorului, ci și Bisericii ort. române, a cărei fiu credincios este. Părintele Dr. Șt. Clorolanu are darul și știe să-și înfățișeze ideile în așa fel, încât chiar dela început te captivează să-l ascuți și să-l urmărești cu plăcere. Așa se explică apoi faptul, că dacă te apuci să-i citești predicile de cari este vorba, ți se pare că ești într-o grădină cu flori feruicătoare din care nu-ți mai vine să tei niciodată.

Desigur că P. C. Sa, în timpul îndelungat de pastoralic, predicând în diferite cazuri de înmormântare, a avut praznime să se convingă că predicile acestea

se potrivesc de minune cu adâncimea durerilor omneștii și au puterea de a sădi în pământul cald și ud de lacrimile sufletului florile frumoase ale virtuților creștinești: iubirea, credința și nădejdea în Dumnezeu. Pătruns de aceasta convingere își trimete părintele protopop Dr. Șt. Clorolanu mănunchiul său de predicii funebre în lume, iar noi le dorim drum triumfător, așteptând apariția predicilor la nuntă și la botez, cari se află deja sub tipar.

§

Parohii vacante.

Pentru îndeplinirea parohiei de clasă primă din Semlac, devenită vacantă prin mutarea preotului Corneliu Vuia la parohia ort. rom. din Timișoara-Elișabetin, prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala”

Venitele sunt: 1. Una sesie parohială, pământ arător, 2. 400 stg. □ intravilan grădină, 3. 400 Lei bir parohial, 4. Stolele legale, 5. Eventuala întregire a salariului dela Stat, 6. Cortel în edificiul școlii confesionale bătrâne. Alesul va fi obligat a catehiza elevii ortodocși dela școlile primare din loc și va suporta toate dările după beneficiul împreună cu această parohie.

Doritorii de a reflecta la această parohie sunt poștiți ca recursese adresate Consiliul parohial din Semlac, ajustate regulamentar, să le înalinteze oficiul protopopesc din Arad în termenul concursual, în care restimp, pe lângă respectarea dispozițiilor cupriase în § 33 din Regulamentul pentru parohii, vor avea să se prezinte în Sf. Biserică din loc spre a și arăta dexteritatea în cele rituale și oratoric. — Cei cu bacalaureat de liceu vor fi preferași. Cei cari vor fi din altă dieceză, vor avea să dovedească, că pentru a putea recurge au consimțământul P. S. Sale Părintelui Episcop Diecezan din Arad.

Consiliul parohial ort. rom. din Semlac.

În înțelegere cu Traian Vășlanu m. p. protopop.

—□—

2-3

Citii și răspândii

„Biserica și Școala”

Redactor responsabil: SIMON STANA.